

Europeiska investeringsbankens externa utlåning 2007-2013

Finansdepartementet

2006-09-19

Dokumentbeteckning

KOM(2006)324

Förslag till rådets beslut om beviljande av en gemenskapsgaranti till Europeiska investeringsbanken mot förluster vid lån till och garantier för projekt utanför gemenskapen.

Sammanfattning

Kommissionen har den 26 juni 2006 lagt fram ett förslag till rådsbeslut om garanti och rambelopp för EIB:s utlåning utanför EU för perioden 2007-2013. Förslaget innebär en ökning av utlåningstaket med ca 60 procent jämfört med perioden 2000-2006. Utlåningen skall garanteras av EU till 65 procent av utestående lån. Beslut av rådet väntas under hösten 2006.

Regeringen är skeptisk till en så stor ökning. Denna skepsis delas av ett stort antal medlemsstater. Utlåningen utanför EU bör i första hand utgöra stöd för EU:s utvidgnings- och grannskapspolitik. Koncentrationen av utlåningen på dessa ändamål bör inte minska, utan snarare öka. Lån till EU:s östra grannländer bör ges ökad prioritet och sammantaget bör en bättre balanserad fördelning av utlåningen till de prioriterade regionerna eftersträvas.

1.1 Innehåll

För EIB:s lån till projekt utanför EU gäller en garanti i EU:s budget. Utlåningen sker enligt ramar som rådet beslutar (mandat). Mandaten löper ut den 31 januari 2007. Kommissionen har lagt fram ett förslag till en ny garanti och ett nytt mandat för perioden 2007-2013.

För närvarande gäller två separata rådsbeslut för utlåningen till olika grupper av länder utanför EU. Kommissionen föreslår att ett gemensamt beslut skall omfatta samtliga länder under den kommande mandatperioden.

Utlåningens syfte

EIB:s utlåning utanför EU syftar till att stödja EU:s externa politik. Utlåningen skall komplettera andra instrument för den externa politiken, som förmedlemskaps-, grannskaps- och partnerskapspolitiken och utvecklingsbiståndet.

Garantifonden

Kommissionen föreslår att den nya garantin skall omfatta finansiella åtaganden av EIB, dvs. både lån och garantier, upp till 33 miljarder euro. (I den fortsatta texten avser uttrycken utlåning och utlåningstak även EIB:s garantigivning). Det är en ökning med 60 procent jämfört med innevarande garanti i nominella termer. Realt uppgår ökningen till 16 procent. Antalet länder, som omfattas av garantin, skulle öka från 59 till 74. Garantin skall täcka 65 procent av summan av utestående åtaganden. Garantin skall endast gälla politiska risker, dvs. uteblivna betalningar i de fall en stat står som låntagare eller garant eller om en betalning hindras av vissa politiska åtgärder eller förhållanden.

I beredskapssyfte görs årliga avsättningar från EU:s budget till en garantifond. Avsättningarnas storlek bestäms av utvecklingen på utlåningen. Garantifonden ska uppgå till nio procent av utestående lån. Kommissionen föreslår i ett separat förslag (KOM(2005)130) en ny avsättningsmekanism, som skulle göra att avsättningarna blir mindre än tidigare med oförändrad nivå på garantifondens storlek i förhållande till EIB:s finansiella åtaganden. Förklaringen är att överavsättningar i det nuvarande systemet elimineras genom att insättningar baseras på utfall i stället för prognoser i det nya systemet. Enligt kommissionens beräkningar skulle den föreslagna höjningen av utlåningstaket därigenom kunna genomföras utan att belastningen på EU:s budget skulle öka. Kommissionens synsätt kan emellertid ifrågasättas, i och med att man inte tar hänsyn till att de nuvarande överavsättningarna återbetalas till medlemsstaterna påföljande budgetår.

Förslaget till geografisk omfattning och fördelning framgår av följande tabell. Jämfört med nuvarande mandat föreslås den andel av utlåningen som går till grannländer och länder i Asien och Latinamerika öka, medan utlåningen till kandidatländer minskar. Sistnämnda förändring förklaras delvis av att antalet kandidatländer minskat jämfört med nuvarande mandatperiod. Dessutom föreslås ett antal nya länder ingå i mandatet. En annan nyhet i förslaget är att införa ett reservmandat för oförutsedda behov på 1,5 miljarder euro.

EU- POLITIK / MANDAT	2000-2006		2007-2013	
	md€	%	md€	%
Förmedelskap				
<i>Förmedelskapsländer</i>	10,2	49,5%	9,0	28,6%
- av vilka förmedelskapsländer 2007-2013	5,2	25,2%		
Delsumma	10,2	49,5%	9,0	28,6%
Grannskap				
<i>Medelhavsländer</i>	6,5	31,6%	10,0	31,7%
<i>Östeuropa, Södra Kaukasus och Ryssland</i>	0,6	2,9%	5,0	15,9%
Delsumma	7,1	34,5%	15,0	47,6%
Utvecklingssamarbete/Ekonomiskt samarbete				
Asien och Latinamerika				
<i>Asien</i>			2,0	6,3%
<i>Latinamerika</i>			4,0	12,7%
Delsumma	2,5	12,0%	6,0	19,0%
ACP - Sydafrika				
<i>Sydafrika</i>	0,8	4,0%	1,5	4,8%
Delsumma	0,8	4,0%	1,5	4,8%
Summa regionala mandat	20,7	100,0%	31,5	100,0%
Reservmandat	0,0		1,5	
SUMMA	20,7		33,0	

Samarbete med andra internationella finansiella institutioner och kommissionen

EIB:s utlåning skall genomföras i samarbete med andra internationella finansiella institutioner där det är lämpligt. Vidare skall ett nära samarbete äga rum med kommissionen. Samarbetet kan regleras av skriftliga överenskommelser. En sådan överenskommelse har träffats mellan EIB, kommissionen och Europeiska utvecklingsbanken (EBRD).

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Förslaget har ingen effekt på gällande svenska regler.

Förslaget skall rymmas inom ramen för EU:s budgetram för perioden 2007-2013 och således inte ha några omedelbara effekter på den svenska budgeten utöver dem som följer av beslutet om budgetramen. Det bör dock observeras att en ökning av utlåningen av den föreslagna storleksordningen i längden skulle medföra en ökad nettobelastning på Sveriges budget genom uteblivna återflöden.

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar förslaget om en gemensam rättslig grund för all extern utlåning av EIB. Regeringen kan stödja att även garantier utfärdade av EIB omfattas av EU-garantin.

Regeringen är skeptisk till en så stor höjning av låneramen som kommissionen föreslår. Innevarande låneutrymme är ännu inte fullt utnyttjat. Det är vidare svårt att se att den föreslagna ökningen inte skulle leda till ökad budgetbelastning, i och med att återflödena uteblir. I längden måste ökad utlåning leda till ökad avsättning till garantifonden netto, så länge avsättningsgraden hålls oförändrad på nio procent.

Ytterligare ett argument mot en kraftig extern utlåningsökning är att EIB i första hand är en bank för EU:s interna behov. Regeringen ser inga goda skäl att öka den externa utlåningen relativt sett. Den hittills gällande normen på högst tio procent av den totala utlåningen bör inte överskridas.

Regeringen anser att det ligger i EU:s intresse att EIB i första hand stöder utvidgnings- och grannskapspolitiken och därmed främst finansierar projekt i närliggande länder. Andra regioner bör ges klart lägre prioritet. Ryssland, Ukraina och andra grannländer österut bör ges högre prioritet än tidigare.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Diskussionerna i ministerrådet befinner sig fortfarande i ett tidigt skede. Förslaget om en gemensam rättslig grund för den externa utlåningen välkomnas allmänt. Flertalet medlemsstater ifrågasätter dock storleken på den föreslagna ökningen. Uppfattningarna om den regionala fördelningen går isär. Några medlemsstater vill ha en ökad prioritering av de östra grannländerna, medan andra främst betonar utlåning till Medelhavsområdet. De flesta medlemsstater anser samtidigt att utlåningen i första hand skall gå till EU:s närområde, medan några är positiva till ökat stöd till andra regioner.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

2005/06:FPM118

EIB:s ledning har medverkat i utformningen av förslaget och stöder det. Diskussioner har inletts i Ekonomiska och finansiella kommittén och i Ekofin-rådet. Övriga institutioners uppfattning är ännu inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Ingen remissbehandling är aktuell

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

EFK har fått i uppdrag att bereda ärendet inför Ekofin-rådet i oktober med sikte på beslut av rådet under hösten 2006.

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

Rättslig grund är artikel 181a i EG-fördraget. Rådet fattar beslut med kvalificerad majoritet och Europaparlamentet skall höras.

3.3 Fackuttryck/termer